

บันทึก

เรื่อง การหรือการดำเนินการประกาศใช้บังคับพระราชกฤษฎีกา
โอนกรรมสิทธิ์ที่ธรณีสงฆ์ให้แก่กรมทางหลวง

กรมทางหลวงได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ คค ๐๖๑๐.๒/๑๖๓๖๒ ลงวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๓๖ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า กรมทางหลวงได้รับแจ้งจาก กระทรวงคมนาคมให้ดำเนินการจัดพิมพ์แผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกาโอนกรรมสิทธิ์ที่ธรณีสงฆ์ วัดอุดมธานี ตำบลพรหมมณี อำเภอเมืองนครนายก จังหวัดนครนายก ให้แก่กรมทางหลวง และแผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกาโอนกรรมสิทธิ์ที่ธรณีสงฆ์ วัดท่ามะแคว้นตำบลแม่ปะ อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง ให้แก่กรมทางหลวง ซึ่งพิมพ์เรียบร้อยแล้วถูกต้องตามมติสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา จำนวน ๘,๕๐๐ แผ่น และให้ส่งไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อจะได้นำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายเพื่อประกาศใช้บังคับเป็นกฎหมายต่อไป โดยที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ตรวจพิจารณาร่างพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวข้างต้นเสร็จแล้ว ได้แก้ไขข้อบกพร่องของร่างพระราชกฤษฎีกาแก้ไขบทมาตรารักษาการของร่างพระราชกฤษฎีกาฯ โดยกำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเป็นรัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ อันเป็นกฎหมายแม่บท เป็นรัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชกฤษฎีกาฯ รวมทั้งได้แก้ไขรายละเอียดต่าง ๆ ในแผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกาฯ เพื่อให้ถูกต้องและเหมาะสมและสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีข้อสังเกตเกี่ยวกับการดำเนินการร่างกฎหมายตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติมว่า หน้าที่ในการดำเนินการเพื่อเสนอร่างพระราชกฤษฎีกาโอนกรรมสิทธิ์ที่วัดหรือที่ธรณีสงฆ์เข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรีนั้น ต้องเป็นของกระทรวงศึกษาธิการ (กรมการศาสนา) มิใช่เป็นหน้าที่ของหน่วยงานที่รับโอนกรรมสิทธิ์ที่วัดที่ธรณีสงฆ์ดังเช่นที่ได้เคยปฏิบัติกันมา

กรมทางหลวงขอทราบผลตามกฎหมายว่า แผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกาฯซึ่งผู้ลงนามในแผนที่ คือ อธิบดีกรมทางหลวง จะสามารถนำลงประกาศใช้บังคับเป็นกฎหมายต่อไปได้หรือไม่ หากใช้ประกาศบังคับเป็นกฎหมายไม่ได้แล้ว กรมทางหลวงจะต้องดำเนินการต่อไปอย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๗) ได้พิจารณาข้อหารือดังกล่าวประกอบกับคำชี้แจงของผู้แทนกระทรวงคมนาคม(กรมทางหลวง) และผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ (กรมการศาสนา) แล้ว มีความเห็นว่า แต่เดิมนั้น มาตรา ๓๔^๑แห่ง

^๑พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕

มาตรา ๓๔ ที่วัดและที่ธรณีสงฆ์จะโอนกรรมสิทธิ์ได้ก็แต่โดยพระราชบัญญัติและห้ามมิให้บุคคลโดยอาศัยความขึ้นต่อกันกับวัดในเรื่องทรัพย์สินอันเป็นวัดและที่ธรณีสงฆ์

พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ.๒๕๐๕ บัญญัติว่า ที่วัดหรือที่ธรณีสงฆ์จะโอนกรรมสิทธิ์ได้ก็แต่โดยพระราชบัญญัติ ต่อมาภายหลัง เมื่อมีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติดังกล่าวโดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๓๕ การโอนกรรมสิทธิ์ที่วัด ที่ธรณีสงฆ์หรือที่ศาสนสมบัติกลาง ให้แก่ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ เมื่อมหาเถรสมาคมไม่ขัดข้องและได้รับคำผัดทอนจากส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานนั้นแล้ว ให้กระทำโดยพระราชกฤษฎีกา^๒ เนื่องจากผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์^๓ คือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ผู้รักษาการตามพระราชกฤษฎีกาจึงได้แก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเช่นเดียวกัน ทั้งนี้ ตามแนวความเห็นที่คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมายครบคณะ) ที่ได้เคยให้ความเห็นเกี่ยวกับการรักษาการตามกฎหมายไว้ว่า^๔ ความหมายของการมีผู้รักษาการตามกฎหมายนั้นก็เพื่อจะมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงใดกระทรวงหนึ่งหรือหลายกระทรวงเป็นผู้มีหน้าที่ดูแลให้เป็นไปตามกฎหมายนั้น ทำให้มีรัฐมนตรีเจ้าของเรื่องแน่นอนที่จะเป็นผู้ปฏิบัติการให้เป็นไปตามกฎหมาย เช่น การเตรียมร่างพระราชกฤษฎีกา การเตรียมงบประมาณ การสั่งงานให้พนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติ และการวางระเบียบปฏิบัติที่เป็นรายละเอียด และเมื่อมีบทบัญญัติว่าด้วยผู้รักษาการตามกฎหมายแล้ว รัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายนั้นจะต้องสั่งการและควบคุมให้มีการปฏิบัติการให้เป็นไปตามกฎหมายนั้น ๆ คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๗) เห็นว่า การที่มาตรา ๒๑^๕ แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๓๕ บัญญัติให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการรักษาการตามพระราชบัญญัติดังกล่าว ก็เพื่อให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นเจ้าของเรื่องในการดำเนินการต่าง ๆ ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติฯ ซึ่งรวมถึงการเสนอร่างพระราชกฤษฎีกาโอนกรรมสิทธิ์ที่วัด ที่ธรณีสงฆ์หรือที่ศาสนสมบัติกลางให้แก่ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ที่ตราขึ้นตามมาตรา ๓๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๓๕ ด้วย เนื่องจากพระราชกฤษฎีกาโอนกรรมสิทธิ์ที่วัด ที่ธรณีสงฆ์หรือที่ศาสนสมบัติกลาง ต้องมีแผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกาซึ่งแสดงตำแหน่งและแนวเขตของที่วัด ที่ธรณีสงฆ์หรือที่ศาสนสมบัติกลาง แปลงที่ถูกโอนกรรมสิทธิ์ ประกอบเป็นส่วนหนึ่งของพระราชกฤษฎีกานั้นด้วย ดังนั้น ผู้ที่มีอำนาจหน้าที่

^๒พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๓๕

มาตรา ๓๔ การโอนกรรมสิทธิ์ที่วัด ที่ธรณีสงฆ์ หรือที่ศาสนสมบัติกลาง ให้กระทำได้ก็แต่โดยพระราชบัญญัติ เว้นแต่เป็นกรณีตามวรรคสอง

การโอนกรรมสิทธิ์ที่วัด ที่ธรณีสงฆ์ หรือที่ศาสนสมบัติกลาง ให้แก่ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ เมื่อมหาเถรสมาคมไม่ขัดข้องและได้รับคำผัดทอนจากส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานนั้นแล้ว ให้กระทำโดยพระราชกฤษฎีกา

ห้ามมิให้บุคคลใดยกอายุความยกอายุความขึ้นต่อสู้กับวัดหรือกรมการศาสนาแล้วแต่กรณี ในเรื่องทรัพย์สินอันเป็นที่วัด ที่ธรณีสงฆ์หรือที่ศาสนสมบัติกลาง

^๓บันทึก เรื่อง ผู้รักษาการตามกฎหมาย

^๔มาตรา ๒๑ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ดำเนินการเสนอแผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวก็คือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการผู้
รักษาการตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ฯ นั้นเอง โดยอาจมอบหมายให้กรมการศาสนาซึ่งเป็นส่วน
ราชการที่ดูแลที่วัด ที่ธรณีสงฆ์หรือที่ศาสนสมบัติกลาง เป็นผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการรังวัดจัดทำ
แผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกา ซึ่งในทางปฏิบัติก็ต้องร่วมกับกรมทางหลวงในการรังวัดชี้แนวเขต
ที่ดินที่จะต้องโอนจะต้องโอนกรรมสิทธิ์ให้กับกรมทางหลวง ดังนั้น ถ้ากรมทางหลวงได้จัดทำและ
รับรองความถูกต้องของแผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกาเสนอไปยังกระทรวงศึกษาธิการ และ
กระทรวงศึกษาธิการได้รับไปดำเนินการแล้ว ก็ต้องถือว่ากระทรวงศึกษาธิการได้รับรู้และรับรอง
ความถูกต้องของแผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกาด้วยแล้วนั่นเอง

กล่าวโดยสรุป คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๗) เห็น
ว่า แผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกาโอนกรรมสิทธิ์ที่วัด ที่ธรณีสงฆ์หรือที่ศาสนสมบัติกลางที่ลงนาม
โดยอธิบดีกรมทางหลวง สามารถนำลงประกาศประกอบร่างพระราชกฤษฎีกาโอนกรรมสิทธิ์ที่วัด
ที่ธรณีสงฆ์หรือที่ศาสนสมบัติกลาง ได้

(ลงชื่อ) อักษราทร จุฬารัตน

(นายอักษราทร จุฬารัตน)

รองเลขาธิการฯ

ปฏิบัติราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มีนาคม ๒๕๓๗